

Reactie op 'Competent reflecteren' (J. Jeronimoon 16/10/2009, <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=1117>)

Wat is de mogelijke functie van een portfolio en met name van stageverslagen daarbinnen? Ik kan dat verduidelijken aan de hand van onderstaande tabel:

- de student rapporteert *de praktijkervaring (de werkervaringen)* die hij heeft opgedaan (rij 1)
- de student maakt aannemelijk dat hij op professionele wijze heeft trachten te werken en dat hij zich dus geoefend heeft in competenties op het gebied van *professioneel werken* (cellen 1.a, 1.c, 1.d)
- de student maakt zichtbaar in hoeverre hij over de benodigde competenties op het gebied van *professioneel werken* beschikt (rij 1)
- de student rapporteert *wat hij geleerd heeft* dankzij de werkervaringen (kolom I)
- de student maakt aannemelijk dat hij op professionele wijze heeft trachten te leren van zijn praktijkervaringen en dat hij zich dus geoefend heeft in competenties op het gebied van *professioneel leren* (kolom I)
- de student maakt zichtbaar in hoeverre hij over de benodigde competenties op het gebied van *professioneel leren* beschikt (kolom I)
- de student maakt aannemelijk dat hij op professionele wijze heeft trachten te reflecteren en dat hij zich dus geoefend heeft in competenties op het gebied van *professioneel reflecteren* (cellen 1.c, 2, 4.c)
- de student maakt zichtbaar in hoeverre hij over de benodigde competenties op het gebied van *professioneel reflecteren* beschikt (cellen 1.c, 2, 4.c)

Tabel A: De tweeledige plaats van evalueren en reflecteren in het professionele handelen

Kolom I: professionele leeracyclus (ervaringsleren)	Kolom II: professionele handelingscyclus (doelgericht en planmatig werken, Test-Operate-Test-Exit)			
1. ERVAREN/HANDELEN volgens de professionele handelingscyclus (TOTE)	1.a begintoestand vaststellen doelen stellen handelingsplan opstellen	1.b handelen	1.c evalueren en reflecteren doelen bijstellen handelingsplan bijstellen	1.d handelen (vervolg)
2. evalueren en reflecteren met het oog op het trekken van duurzame lering				
3. voorlopige lering trekken (schematiseren, generaliseren, ontwikkeling van handelingsvoorschriften)				
4. lering valideren/uitproberen volgens de professionele handelingscyclus (TOTE)	4.a	4.b	4.c	4.d
5. lering opslaan en nadere leerplannen maken				

En wat de anekdote van Jeronimoons stagiaire betreft: hij verwijt haar dat ze geen waarheidsgetrouwe beschrijving van haar handelen (rij 1) heeft gegeven, maar een opgeleukte verklaring-achteraf. Ik denk evenwel dat ze welbewust een *rationele reconstructie van het handelingsverloop* trachtte te geven, die heel goed in cel 3 past. In dat geval moet het verwijt anders luiden: haar exercitie is weliswaar analytisch interessant, maar levert geen toepasbare handelingsvoorschriften op. In het kader van kolom I had ze haar leer-inspanningen beter kunnen richten op taken waarin de (young) professional gebaat is bij een pasklaar handelingsvoorschrift.

Wes Holleman 27-1-2010